

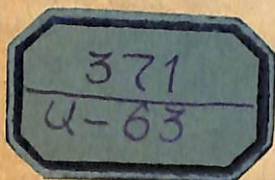
2802-10

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԼԺԿ-Ի ՈՒՍՈՒՑԻԶՆԵՐԻ ԿԱՏԱՐԱԳՈՐԾՄԱՆ
ԳԻՏԱԿԱՆ-ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Հեռակա կոմսուլացիա սկսնակ ուսուցչին

ԱՇԱԿԵՐՏԻ ԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Լ Ո Ւ Ս Հ Ր Ա Տ

Յերևան

1940

95.349

30299-42

Ս. ԽՈՒԴՈՅՆ

ԱՇԱԿԵՐՏԻ ԱՌԱՋԱԴԻՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Աշակերտի առաջադիմության հաշվառումը մանկավարժական պրոցեսի եյական մոմենտներից մեկն է:

Առաջադիմության հաշվառման հիմնական նպատակն է պարզել աշակերտի ձեռք բերած գիտելիքների և ունակությունների չափը, ծավալն ու բնույթը: Հաշվառումը խոշոր նշանակություն ունի նաև ուսուցչի աշխատանքի կազմակերպման և պլանավորման տեսակետից: Հաշվառման հիման վրա ուսուցիչը կարողանում է վերջին հաշիվը որվա կամ հետևյալ քառորդի աշակերտները, իր առարկայի վերակը բարձրացնելու, անբավարար առաջադիմություն ունեցող աշակերտներին հետ համապատասխան աշխատանքներ կազմակերպելու հարցերը և այլն:

Առաջադիմության հաշվառումը պետք է ընթանա յուրաքանչյուր աշակերտի ձեռք բերած գիտելիքների ծավալը, վերակը, խորությունը և կայունությունը պարզելու ուղղությամբ, այսինքն՝ պետք է պարզվի, թե ինչ չափի յե նրա ձեռք բերած գիտելիքը, վերջանով է նա կարողանում տարբերել անցած նյութի հիմնականը յերկրորդականից, ինչ ինքնուրույն աշխատանք է կատարել յուրաքանչյուր ուսուսնական հյուլթը, և վրջանով են այդ գիտելիքները սխտեմի վերածված նրա գիտակցության մեջ:

ԽՄՀՄ ԺԿԽ-ի և Համ Կ(Բ)Կ Կենտկոմի 1935 թ. սեպտեմբերի 3-ի «Ուսուսնական աշխատանքը կազմակերպելու և տարրական, վոչ լրիվ միջնակարգ ու միջնակարգ դպրոցի ներքին կարգ ու կանոնի մասին» վորոշման մեջ սահմանված են աշակերտների գիտելիքների գնահատման հետեակ 5 աստիճանները՝ 1. շատ վատ, 2. վատ, 3. միջակ, 4. լավ, 5. գերազանց:

Գնահատման այս աստիճանները հնարավորություն են տալիս լրիվ կերպով արտահայտելու աշակերտների առաջադիմությունը:

Պարոցական աշխատանքի հաշվառման հիմքը պիտի կազմի աշակերտների գիտելիքների սխտեմատիկաբար կատարվող

ընթացիկ, անհատական հաշվառումը: Դասատուն պետք է ուսուցման աշխատանքի պրոցեսում ուշադրությամբ ուսուսնասիրի ամեն մի աշակերտի: Այս ուսուսնասիրության հիման վրա դասատուն պարտավոր է ամեն մի քառորդի վերջում կազմել տվյալ առարկայից յուրաքանչյուր աշակերտի առաջադիմության բնութագրերը: Արգելի հաշվառման և հաշվետվության ամեն տեսակի բարդ սխեմաներն ու ձևերը: (Համ Կ(Բ)Կ Կենտկոմի 1932 թ. ոգոստոսի 25-ի՝ «Տարրական և միջնակարգ դպրոցի ծրագրերի և ուսխիմի մասին» վորոշումից):

Յեղնելով Կենտկոմի այս ցուցումից, ուսուցչին առաջադրվում են հետևյալ պահանջները՝ աշակերտների առաջադիմության հաշվառման վերաբերյալ:

Առաջին հիմնական պահանջն այն է, վոր հաշվառումը պիտի է կատարվի սխտեմատիկաբար: Պատահական, վոչ սխտեմատիկ հաշվառումը հնարավորություն չի տալիս պարզելու աշակերտների կողմից գիտելիքների յուրացման չափը և բնույթը:

Քառորդի ընթացքում յուրաքանչյուր աշակերտին մեկ կամ յերկու անգամ դառնալով հնարավոր է ինի պարզել, թե վոչ բաժնում, վոչ թեմայից նա աղոտ պատկերացում է ստացել և հետադարձ ինչ աշխատանք պետք է տանել նրա հետ: Իսկ քառորդի ընդհանուր գնահատականը կլինի վոչ ուտը:

Ուսուցչի ուշադրության կենտրոնից չպետք է դուրս մնան առանձին աշակերտներ: Ուսուցիչը պարտավոր է սխտեմատիկորեն դաս հարցնել բոլոր աշակերտներին և հաշվի առնել նրանց առաջադիմությունը: Հասկանալի յե, վոր այստեղ չի բացառվում մանկավարժական մի շարք նկատառուսներով առանձին աշակերտներին ավելի հաճախ դաս հարցնելը: Դա նույնիսկ անհրաժեշտ է, վորովհետև վորոշ աշակերտներ ուսուցչի ուշադրության թեկուղ չնչին թուլացման դեպքում սկսում են դաս չպատրաստել:

Հետևյալ հիմնական պահանջն այն է, վոր հաշվառումը պիտի է կատարվի տեհնաբար: Յուրաքանչյուր աշակերտի առաջադիմությունը պետք է գնահատվի առանձին:

Կրկնելով աշխատանքի դեպքում պետք է գիտել ամեն մի առանձին աշակերտի կատարած աշխատանքի ծավալն ու խորությունը և ըստ այնմ գնահատել յուրաքանչյուրի աշխատանքը:

Դրա համար պիտի է նանուչել ամեն մի աուկետիմ, ուսուսնասիրի յուրաքանչյուրի աուտեմնահասկուքյունները:

Տարբեր յերեխաներ հոգեբանական տարբեր առանձնահատ-

2556 12819-58

կուլթուրներ ունեն: Ուստի բոլոր աշակերտներին, կամ թեկուզ նույն աշակերտին բոլոր դեպքերում գիտելիքների հաշվառման ժամանակ միևնույն, ունիվերսալ մեթոդով մոտենալը սխալ կլինի:

Պետք է սխառմատիկ կերպով ուսուցնասիրել ամեն մի աշակերտին, վորպեսզի համապատասխան մեթոդներով ու ձևերով մոտենանք նրա գիտելիքների հաշվառմանը:

Հաշվառման ձևեր կազմակերպման համար կարևոր է, վորպեսզի ուսուցչի կողմից աշակերտին ներկայացվող պահանջները լինեն պարզ ու վորոշակի:

Անհրաժեշտ է դասարանական մատյանում և աշակերտի որագրում միշտ նշանակել որվա գնահատականը:

Հաշվառման մեթոդները տարբեր բնույթ և նշանակություն ունեն: Բանավոր հարցման ժամանակ ուսուցչից պարզում է վոր միայն աշակերտների ձեռք բերած գիտելիքների չափը, այլև դիտում է այդ գիտելիքները շարադրելու պրոցեսը, թե վորքանով է աշակերտը համոզված պատասխանում, ինչպես է կենտրոնացնում իր մտքերը նյութը շարադրելիս, բանավոր խոսքի ինչ թերություններ ունի, ինչ չափով է կարողանում ոգտվել դիդակտիկ և դիտողական նյութերից և այլն:

Գրավոր ստուգողական աշխատանքը համեմատաբար դասարանական ավելի քիչ ժամեր է խլում և հնարավորություն է տալիս բոլոր աշակերտներին միևնույն առաջադրանքը կատարելու (վորով և վերանում է առանձին աշակերտի դժվար կամ հեշտ հարցեր առաջադրելու պատճառարանությունը): Գրավոր աշխատանքը կատարվում է ավելի մտածված ձևով և ցույց է տալիս աշակերտի ինքնուրույնությունը:

Բանավոր հարցումը, ստուգողական և գրավոր աշխատանքները կարող են հանդես գալ զանազան ձևերով:

Դասատուն աշակերտին առաջարկում է դասարանի առաջ պատմել, կամ կարգալ դասը, գրատախտակի վրա վճռել խնդիրներ ու վարժություններ:

Բացի հիմնական հարցումներից, դասատուն կատարում է նաև թուղթիկ հարցումներ, վորոնք կարող են ուղղել դասընկերների տված թերի կամ սխալ պատասխանները և աշակերտների ակտիվության տեսակետից խոշոր նշանակություն ունեն: Թուղթիկ հարցումներն ուսուցչին հնարավորություն են տալիս ստուգելու դասարանի ամենորյա առաջադիմությունը և ավելի շատ

աշակերտների հարցնել: Հարցման այս ձևն ստորին դասարանների համար ավելի անհրաժեշտ է:

Հարցադրումները պետք է կատարվեն պարզ ու վորոշակի, վոր աշակերտները հնարավորություն ունենան պատասխանելու ուսուցչի անմիջական հարցին, ընդ վորում ուսուցչից կարող է անմիջականորեն պատասխան պահանջել, կամ թույլտրել պատասխանելու պատասխանին:

Բանավոր հարցումները կարող են կատարվել թե ծրագրային ամբողջ նյութի սահմանում և թե նախկինում անցած կամ նոր ուսումնասիրված թեմայի սահմաններում: Կրկնության կարգով կատարված հարցումների համար դասատուն նախորոք նախազգուշացնում է աշակերտներին, վոր վերջիններս կրկնեն անցած թեմաները: Հարցումը կարող է լինել առանց նախազգուշացնելու:

Ստուգողական գրավոր աշխատանքները կարող են լինել քեմսթիկ (նախազգուշացումով) և քեմսթիկ — տվյալ դասի նյութի սահմանում (առանց նախազգուշացման): Առաջարկվում է տրված հարցերի շուրջը շարադրություն գրել, կամ պատասխանել առանձին հարցերի, կամ վերադարձել կարգացածի, լսածի, տեսածի բովանդակությունը և այլն: Գրավոր աշխատանքները կարող են հանձնարարվել նաև ընթերցված գրքերի շուրջը, վորոնց մասին դասարանում կատարվել է համապատասխան գրույց՝ նախորոք կամ հենց նոր անցած նյութից:

Բանավոր հարցման և գրավոր ստուգողական աշխատանքների նշված ձևերից ամեն մեկն իր առանձնահատկությունը և հատուկ նշանակություն ունի, ուստի սխալ կլինի այդ ձևերից մեկն ու մեկն ոգտագործել և աչքաթող անել, կամ թերազնահատել մյուս ձևերը:

Նշված ձևերից յուրաքանչյուրը, յեթե իր տեղին, ժամանակին և նպատակին է ոգտագործվում, կարևոր է և անհրաժեշտ: Հասկանալի չե, վոր այդ ձևերն ոգտագործելիս պետք է ինկատի ունենալ առարկան, դասարանը, այդ առարկային հատկացված ժամերը և տարիքային առանձնահատկությունները:

Այս տեսակետից անհրաժեշտ է նշել, վոր ցածր դասարաններում բանավոր հարցումները պետք է լինեն հաճախակի և կարճ ժամանակով, գրավոր աշխատանքները — նույնպես հաճախակի և ծավալով վորք, իսկ բարձր դասարաններում՝ ընդհակառակը՝ և՛ բանավոր հարցումները, և՛ գրավոր աշխատանքը:

ները կարող են լինել համեմատաբար վոչ այնքան հաճախ, բայց ավելի յերկար ժամանակով և համեմատաբար մեծ ծավալով:

Հաշվառման ընթացքում, պետք է խուսափել հաշվառումն ամեն սեսակի բաղդ սխեմաներից ու ձեւերից:

Հաճախ կարելի չէ հանդիպել դասարանական մատյաններում բաղմապիտի ձևերով նշանակված գնահատականների (թվա- նշաններով, գանազան գծերով, տառերով և այլն), վորոնցից չի կարելի բան հասկանալ և վոչ է, ստուգման յենթարկել:

Այստեղ մենք խոսեցինք ընթացիկ հաշվառման մասին, վորը յեթե հաջող կազմակերպվի, առանձին դժվարություններ չեն ծագի քառորդային և տարեվերջյան հաշվառումների ժամանակ: Այն չի նշանակում, իհարկե, վոր նսեմանում է քառորդային և տարեվերջյան հաշվառումների նշանակությունը: Ընդհակառակը, վերջիններս ճիշտ են, վստահելի և լիարժեք միայն այն ժամանակ, յերբ նրանց նախորդել է կանոնավոր ընթացիկ հաշվառումը: Քառորդային գնահատականը պետք է արտահայտի աշակերտի տվյալ քառորդում ցուցաբերած առաջադիմության ճիշտ պատկերը, իսկ այդ հնարավոր է միայն այն ժամանակ, յեթե սխեմեմատիկաբար և ճիշտ կերպով է տարվել ընթացիկ հաշվառումը: Քառորդային գնահատականն ընթացիկ հաշվառման ժամանակամիջոցում աշակերտի ստացած գնահատականների ամփոփիչ արտահայտությունն է:

Աշակերտի տարեկան գնահատականը տվյալ առարկայից նշանակվում է ուսումնական չորս քառորդների գնահատականների հիման վրա, սակայն վոչ մեխանիկական գումարման և միջինը գտնելու միջոցով, այլ յուրաքանչյուր քառորդի գնահատականների խոր ուսումնասիրության և մանկավարժական աշակերտի միջոցով:

Համ կ(բ) կենտկոմի 1932 թ. ոգոստոսի 25-ի վորոշմամբ աշակերտների համար սահմանված են տարավերջյան ստուգողական քննություններ, վոր հսկայական նշանակություն ունեն տվյալ ուսումնական տարվա ընթացքում աշակերտների ձեռք բերած գիտելիքների և ունակությունների հաշվառման և նրանց տարեկան ընդհանուր առաջադիմության պատկերը պարզելու տեսակետից:

Չորս քառորդների գնահատականների համաձայն ստացած տարեկան գնահատականի և տարեվերջյան ստուգողական քննա-

քննմանի ժամանակ ստացած գնահատականի հիման վրա աշակերտն ստանում է յուրաքանչյուր առարկայից տրեկան ընդհանուր գնահատական, վորով և վորոշվում է տվյալ աշակերտին հաջորդ դասարան փոխադրելու, աշանային քննություններ տալու, կամ նույն դասարանում թողնելու հարցը:

Խմբագիր՝ Ս. ՄՈՎՍԻՍՅԱՆ
Սրբագրել՝ Վ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ
Հրատ. № 8, պատվ. № 27, տիբո 1000
Գլավիտի լիազոր Դ-4002
Հուհրատի տպարան, Յերևան, Տերյան № 127

<< Ազգային գրադարան

NL0229167

45349

181